

BANK AAN DE BLAAK UIT HET KASSIERS-KEURSLIJF GEBROKEN

SCHETS VAN DR. G.H. HINTZEN (1851-1932)

DOOR PETER HINTZEN¹⁾

Zoals bekend, is Rotterdam in het laatste kwart van de vorige eeuw danig 'uit de kluiten' gewassen. Letterlijk! De bedrijvigheid nam toe. De tonnage van binnenvallende schepen vervijfvoudigde. Als een magneet trok de Maasstad mensen aan; de bevolking verdubbelde.

Dit was een grote uitdaging voor de bedaarde, deftige burgerij. Rotterdam was vooral kleinsteds en 'locaal'. Veel trager dan de haven kwam het kredietwezen bij de kassiershuizen op gang. De vier Rotterdamse kassiershuizen: R. Mees & Zoonen, de Gebr. Chabot, Jan Havelaar & Zn. en P.S. Madry & Zn. waren conservatief en voorzichtig. Het betalingsverkeer in Rotterdam hanteerden zij als *hun* monopolie. Daarom zagen zij de in 1863 opgerichte Rotterdamse Bank als een bedreigend 'Paard van Troje', vooral toen deze instelling haar zaken van Batavia naar Rotterdam verlegde. En tegen het oprichten van de Rotterdamse 'Bijbank' van de Nederlandse Bank verzetten zij zich vele jaren totdat zij in 1865 moesten capituleren²⁾.

Traditioneel werkten de handelsfirma's in Rotterdam voornamelijk met kapitaal van de eigen familie. Gefortuneerde particulieren plachten hun geld te beleggen in veilige, vaak buitenlandse overheidsobligaties (Rusland, Oostenrijk), zeker niet in de 'waaghalzerij' van handel en nijverheid!

De Rotterdamse kassier was van huis uit bewaarnemer van geldspecie tegen een kassiersloon. Hij was geen 'echte' bankier. Als hij voorschotten verleende, deed hij dit niet om een tijdelijke vermogensbehoefte van een bedrijf te dekken, maar 'om andere financiële zaken met de cliënten te kunnen doen, bijvoorbeeld door het krediet te koppelen aan het afsluiten van een verzekering'³⁾.

Want natuurlijk deed de Rotterdamse kassier aan assurantie! Verzekering is een eerste behoefte van de scheepvaart.

De kassier betaalde en inde geld voor zijn cliënten en verhandelde wissels. (Dat innen en betalen van geld was geen *sinecure*! Zak-